

دانشگاه کاشان
دانشکده علوم انسانی

بسمه تعالی

تاریخ:
شماره:
پرست:

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه
صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی دانشجو: زهرا زمانی قورتانی شماره دانشجویی: ۸۸۱۲۵۷۰۰۰۴

رشته: نهج البلاغه دانشکده علوم انسانی

عنوان پایان نامه: نقش امیر المومنین علی (ع) در شکوفایی دانش اخلاق اسلامی

تعداد واحد پایان نامه: ۴ تاریخ دفاع: ۱۳۹۰/۱۰/۲۰

این پایان نامه به مدیریت تحصیلات تکمیلی به منظور بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد ارائه می گردد. دفاع از پایان نامه در تاریخ ۹۰/۱۰/۲۰ مورد تأیید و ارزیابی اعضای هیأت داوران قرار گرفت و با نمره $\frac{19.5}{20}$ به عدد $\frac{19.5}{20}$ و با درجه $\frac{19.5}{20}$ به تصویب رسید. اعضای هیأت داوران:

عنوان	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
۱. استاد راهنما	دکتر عباسعلی فراهتی	استادیار	
۲. استاد مشاور	دکتر حمیدرضا فهیمی تبار	استادیار	
۳. متخصص و صاحب نظر دانشگاه	دکتر محمد اخوان	استادیار	
۴. متخصص و صاحب نظر دانشگاه	دکتر مصطفی عباسی مقدم	استادیار	
۵. نماینده تحصیلات تکمیلی	دکتر روح الله صیادی نژاد	استادیار	

مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه

آدرس: کاشان - بلوار آفتاب رانندگی
کد پستی: ۵۱۱۶۷-۸۷۲۱۷
شماره تلفن: ۵۱۱۲۷۷۷
<http://www.kashanu.ac.ir>

چکیده

امام علی علیه السلام از نظر علمی زبانزد عام و خاص است، چنان که اندیشمندان بزرگ مسلمان و غیر مسلمان وحتى مخالفان آن حضرت، به این مطلب معترفند. رسول خدا صلی الله علیه و آله در معرفی شخصیت علمی آن حضرت می فرماید: «أنا مدينة العلم و علیّ بابها» و امیرالمؤمنین علیه السلام خود می فرماید: «اگر پرده‌ها فرو افتند هیچ چیز بر معلومات من افزوده نمی شود». بنا بر بیانات بسیاری از علما، امیر مومنان در بسیاری از علوم از جمله صرف و نحو، بلاغت، علوم قرآنی و... پیشتاز و سرآمد بوده‌اند.

از سویی، دانش اخلاق، به عنوان علمی که از شناخت خیر و شر، و مهلکات و منجیات نفس بحث می کند تا او را ملزم به انتخاب خیر کند تعریف شده و در بین سایر دانش‌ها از اهمیت والایی برخوردار است؛ زیرا گرانمایه‌ترین چیزی که خداوند در اختیار انسان قرار داده روح اوست و پرورش روح و سایر ابعاد انسانی، با کمک این دانش صورت می گیرد.

بر این اساس، بررسی نحوه پیدایش و نمو و شکوفایی این دانش سرنوشت‌ساز، حساسیت و اهمیت ویژه‌ای می یابد. در این تحقیق نگارنده تلاش نموده تا پس از بررسی مبادی علم اخلاق و بهره‌مندی از اندیشه‌های امیرالمؤمنین علیه السلام به این رهیافت نایل شود که خمیرمایه‌ی اصلی این اندیشه‌ها و شالوده اخلاق اسلامی و آنچه تحت عنوان اصول و مبانی اخلاق به اثبات رسیده است سرچشمه در کلام امام علی علیه السلام دارد.

پس از آن در بررسی دانش اخلاق اسلامی به بیان پاره‌ای از فضایل و رذایل اخلاقی پرداخته و آن‌ها را از دو جنبه اخلاق فردی و اخلاق اجتماعی بررسی نموده و پاره‌ای از زیر شاخه‌های اخلاق فردی مانند: تقوا، زهد، صدق و راستی و... و نیز پاره‌ای از زیرشاخه‌های اخلاق اجتماعی مانند: نیکوکاری، اصلاح بین خلق، ادای امانت و... را مطرح کرده و از هر دو بُعد نظری و عملی به بیان دیدگاه‌های امیرالمؤمنین علیه السلام و عملکرد ایشان در این زمینه پرداخته و وجود ملکات و حالات ارزنده نفسانی را در وجود حضرت نظاره‌گر شده و به این مطلب دست یافته که اندیشه‌های ناب محمدی صلی الله علیه و آله در وجود ایشان بارور شده و با عمل به آنچه که به آن علم یافته و اندیشه‌های نورانی که در وجود حضرت شکوفا شده در پی اثرگذاری آن اندیشه در افکار مردم جامعه آن زمان و زمان پس از خود بوده است.

همچنین یا بررسی‌هایی که در برخی آثار مکتوب به جای مانده از اعصار مختلف، چه از اندیشمندان اهل سنت مانند: جاحظ بصری، ماوردی، ابوحامد غزالی، ابن ابی الحدید، و شخصیت‌های شیعه مانند: ابن مسکویه، خواجه نصیرالدین طوسی، فیض کاشانی و محمد مهدی تراقی و میزان اثرپذیری آن‌ها از افکار و اندیشه‌ی امیرالمؤمنین علیه السلام در این پژوهش صورت گرفت، بر این مطلب تصریح می‌کند که امام علی علیه السلام در پیدایی، شکوفایی و گسترش دانش اخلاق اسلامی نقش بسیار مهم و غیر قابل انکاری داشته است.

کلمات کلیدی: امیرالمؤمنین، دانش اخلاق، اسلام، شکوفایی.

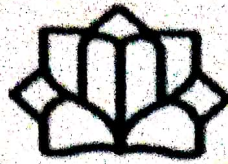
Abstract

Imam Ali is known by everybody scientifically, as Muslim & non-Muslim scholars and even people opposed to him, confess this fact. The prophet (May God send greetings to him) introducing scientific personality, says: "I'm sciences city and Ali is its door", and Imam Ali says: "If curtains fall down, my knowledge won't be increase at all. "based on the statements of many of the scientists, Imam Ali had been eminent in many of sciences such as grammar, Quran sciences and...

Ethics is defined as a science which discusses about knowing bad and good, destroyers and saviors of self to convince him to choose good, and also has a special importance between other sciences: because humans soul is the most valuable thing given to him, and nourishing it and other humans aspects is done by this knowledge (science). So, the study of arising, growth and development of this basic knowledge, has a special importance. In this study, the writer has are attempted to attain the fact that the fundamental basis of ideas and Islamic behavior and what's proved under the moral principles and bases, originates from Imam Ali's speech. He does this work by examining ethic's principles and using Imam Ali's thoughts, in examining Islamic behavior, he has stated some moral virtues and has examined them from two aspects (Individual behavior, and social behavior), and has discussed about sub- braches of Individual behavior such as: piety, asceticism, truthfulness, honesty... and some sub-branches of social behavior such as beneficence, amendment between people, paying deposit ..., and he also has stated Imam Ali's attitudes and his operations from two theoretical and practical aspects and has seen valuable sensual states within the prophet, and has concluded that pure Mohammedan thoughts are developed within him, and by doing what he has achieved and luminous thoughts of the prophet, he has tried to affect the thoughts of people belonging to that time and the time after him.

Also by studying some written books from different eras- whether by Sunnite scientists such as: Jahez basari, Maverdi, Abuhamed ghazali, Ibn Abelhadid or shiite scientists such as: Ibn Moskuye, khaje Nasiradin Toosi, Feyz kashani, and Mohammad Mehdi Naraghi- and by evaluating the effect of Imam Ali's thought on them, he stipulates that Imam Ali has had an undeniable and important role in existence, development and growth of Islamic behavior knowledge.

Keywords: Imam Ali, moral knowledge (Ethics), Islam, development.

University of Kashan
Faculty of Humanities
Department of Islamic Maaref

Thesis

For Degree of Master of Science(MSc)
In the Field of Nahjolbalaqe

Title

Imam Ali's Role in Promoting Islamic Ethics

Supervisor

Dr.Abbasali Farahati

Advisor

Dr.Hamidreza Fahimitabar

By

Zahra Zamani Ghoortani

January 2012